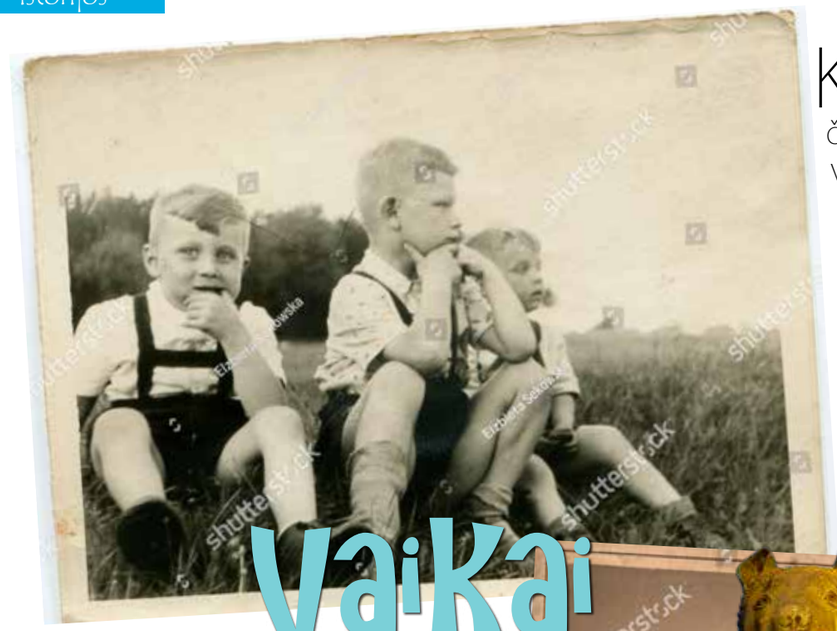

Vaikai palikę pėdsaką istorijoje

Kiekvienos atžalos istorija unikali, bet kai kurios verčia aikčioti ir gūžčioti pečiais. Vieni vaikai nesulaukę nei penkerių tampa genijais, kiti tokio amžiaus pradeda daryti šiurpiausius nusikaltimus. Neįtikėtina, bet kai kuriuos užaugina vilkai ar beždžionės. Istorijoje daug dėmesio atžaloms neskiriama... O be reikalo, nes apie jas apstu intriguojančių faktų!

Vaikai paštu – paslauga norintiems sutaupyti

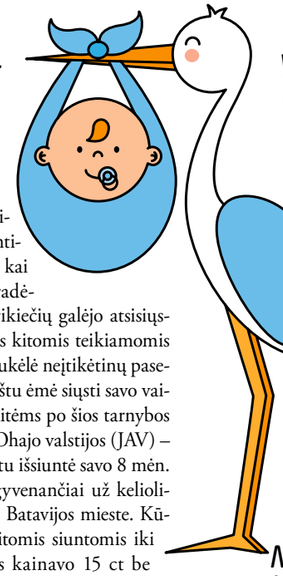

Viena reikšmingiausių XX a. pr. inovacijų – dideli paštu gabenami siuntiniai. 1913 m. sausio 1 d., kai pašto siuntų tarnyba pradėjo veiklą, milijonai amerikiečių galėjo atsisiųsti įvairių prekių, naudotis kitomis teikiamomis paslaugomis. Tačiau tai sukėlė neįtikėtinų pasekmių – kai kurie tėvai paštu ėmė siųsti savo vaikus. Praėjus kelioms savaitėms po šios tarnybos atsiradimo viena pora iš Ohajo valstijos (JAV) – Jesse'as ir Mathildė – paštu išsiuntė savo 8 mėn. sūnų Jamesą močiutei, gyvenančiai už keliolikos kilometrų esančiame Batavijos mieste. Kūdikis keliavo kartu su kitomis siuntomis iki 5 kg. Jo kelionė tėvams kainavo 15 ct be 50 dolerių (apie 44 Eur) draudimo, kurį prieš tai buvo sumokėję.

Mergaitė, kurią augino šunys

1991 m. Ukrainoje rasta sulaukėjusi mergaitė Oksana Malaja, kuri didžiąją savo gyvenimo dalį augo laukinių šunų gaujoje. Viskas prasidėjo, kai alkoholikai tėvai mažametę išmetė į kiemą. Oksana norėjo sušilti, todėl nuėjo į daržinę, kur susirangiusi prie keturkojų užmigo. Tai jai išgelbėjo gyvybę. Kai mergaitę rado, ji kvėpavo kaip šuo – iškišusi liežuvį. Taip pat ropojo keturiomis, šiepė dantis ir lojo. Kelerius metus su žmonėmis nebendravusi atžala suprato tik 2 žodžius: *taip* ir *ne*. Dabar Oksana gyvena Odesoje, dirba ūkyje prie ligoninės.

> Kai mergaitę rado, ji kvėpavo kaip šuo – iškišusi liežuvį.

Vilkų globotas berniukas

1972 m. Indijos džiunglėse rastas berniukas Shamdeo, užaugęs tarp vilkų. Iš pirmo žvilgsnio atrodė, kad jam 4-eri. Vaiko oda buvo labai tamsi, dantys itin smailūs, nagai lenkti ir ilgi, plaukai susivėlę, delnai, alkūnės ir keliai nusėti nuospaudomis. Jis medžiojo vištas, valgė žemę, gėrė kraują, mokėjo bendrauti su šunimis. Shamdeo neišmoko kalbėti, minimaliai galėjo susišnekėti tik gestų kalba. Mirė būdamas 13 m.

Mažylė, kurią įsivaikino beždžionės

Dar vienas panašus įvykis nutiko 1959 m. Kolumbijoje Marinai Chapman, kurią užaugino beždžionės (kapucinai). 5-erių mergaitę pagrobė 1954 m. atokiame Pietų Amerikos kaime, paliko žūti džiunglėse. Ten su kapucinais gyveno 5 metus, kol galiausiai ją rado medžiotojai. Atžala valgė uogas, šaknis ir bananus, kurių neįveikdavo beždžionės. Miegojo medžių drevėse ir vaikščiojo keturiomis – kaip beždžionė. Mergaitės šie gyvūnai nemaitino, ji pati turėjo išmokti, kaip išgyventi (priešingai nei istorijoje apie Mauglį). Atžala kopijavo beždžionių elgesį, todėl ilgainiui gyvūnai prie jos priprato. Kapucinai blusinėdavo mergaitės plaukus tarsi kitų beždžionių kailį, laikė ją sava. Dabar Marina gyvena Jorkšyre su vyru ir dviem dukterimis.

Paukščių berniukas

Volgograde rastas 7-erių Vania Judinas. Iki tol vaikas augo be žmonių priežiūros, nes vieniša mama atsisakė su juo bendrauti. Berniukas girdėjo tik įvairių paukščių, kurių narvelių buvo gausu jo kambaryje, čiulbėjimą. Rasta atžala nemokėjo ištarti nė vieno žodžio, tačiau skleidė įvairius paukščių garsus, mosikavo rankomis tarsi sparnais, kai susijaudindavo ar supykdavo. Nuo 2008 m. Vanią globoja valstybė.

Gazelių įsūnis

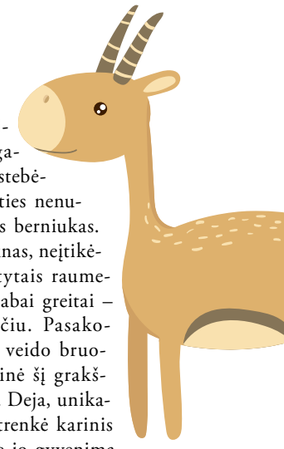

1952 m. Sirijos dykumoje gazelių bandoje pastebėtas maždaug 10-ties nenustatytos tapatybės berniukas. Jis buvo labai lieknas, neįtikėtinai gerai išvystytais raumenimis. Bėgdavo labai greitai – 50 km/val. greičiu. Pasakojama, kad vaiko veido bruožai kažkuo priminė šį grakštų žolėdį gyvūną. Deja, unikalų mažametį partrenkė karinis džipas, todėl apie jo gyvenimą žinoma nedaug. Kitose versijose teigiama, kad gazelių užaugintas berniukas paguldytas į psichiatrijos ligoninę.

Mergaitė, galinti matyti rentgeną

Šiais laikais specialistams ramybės neduoda Natalijos Nokolajevnos Demkinos iš Saransko (Rusija) atvejis. Kai mergaitei buvo 17 m., ji tvirtino, kad mato rentgeną. Paauglei nereikėjo prietaisų, kad regėtų, kokie procesai vyksta žmogaus organizme, nustatytų diagnozę tiksliau nei gydytojai. Žinia apie nepaprastų gebėjimų mergaitę labai greitai pasklido šalyje ir už jos ribų. Pas atžalą būriais ėmė plūsti sunkiausiomis ligomis sergantys asmenys.

Susidomėjęs fenomenu 2004 m. „Discovery" televizijos kanalas parodė tiriamosios žurnalistikos laidą apie paranormalių galių turinčią Nataliją. Ji dalyvavo keturių valandų tyrime JAV. Jo metu turėjo patikrinti septynių pacientų sveikatą, kurių vienas buvo normalios sveikatos būklės. Natalija gavo 7 ligų aprašymus ir turėjo atpažinti, kokia liga kiekvienas serga. Kad įrodytų antgamtinius gebėjimus, turėjo tiksliai įvardyti bent 5 diagnozes. Tačiau mergina tiksliai pasakė tik 4, todėl mokslininkai nusprendė eksperimentą baigti.

Mažas Egipto faraonas, pakeitęs istoriją

Manoma, kad XIV a. pr. Kr. Tutanchamonas, kurio kapą archeologai rado 1922 m., valdė senovės Egiptą 10 metų. Sosto įpėdiniu tapo būdamas 9-erių, nuo tada ėmė valdyti visą šalį. Jo karaliavimas nėra laikomas reikšmingiausiu įvykiu senovės Egipto istorijoje, tačiau jaunasis faraonas įgyvendino keletą labai svarbių pokyčių. Pirmiausia panaikino kai kurias nepopuliarias savo tėvo Echnatono reformas, paneigė, kad Atonas yra Saulės dievas. Įvedė naują – Amoną, atstatė senovės Egipto sostinę – Tėbus. Karalius Tutanchamonas paslaptingai mirė būdamas 19 m. Svarbiausias jaunuolio indėlis tai, kad po 3200 metų, kai archeologai atrado jo kapą, žmonės sužinojo apie senovės Egipto karališkuosius papročius ir tradicijas.

Trimetis muzikos virtuozas

Austrijoje gimęs vunderkindas Volfgangas Amadėjus Mocartas pirmą kartą skambinti klavesinu pradėjo sulaukęs 3 m. Pirmą muzikinį kūrinį sukūrė 5-erių, o paauglystėje jau buvo parašęs keliolika koncertų, sonatų, operų ir simfonijų. Muzikantas kartu su talentinga seserimi Maria Anna keliavo po visą Europą, demonstravo savo talentą karališkuosiuose rūmuose ir viešuose koncertuose. Visi žavėjosi šiais berniuko gebėjimais: improvizuoti, groti pianinu užrištomis akimis arba sukryžiuotomis rankomis. 1764 m. Londone apsilankęs aštuonmetis sužavėjo britų teisininką ir gamtininką Dainesą Barringtoną. Vyrą pakerėjo nepaprastas gebėjimas virtuoziškai interpretuoti pirmą kartą matomas natas. Užaugęs V. A. Mocartas tapo vienu garsiausių ir labiausiai liaupsinamų muzikos kompozitorių. Iki savo mirties (mirė 35-erių) parašė daugiau nei 600 muzikos kūrinių.

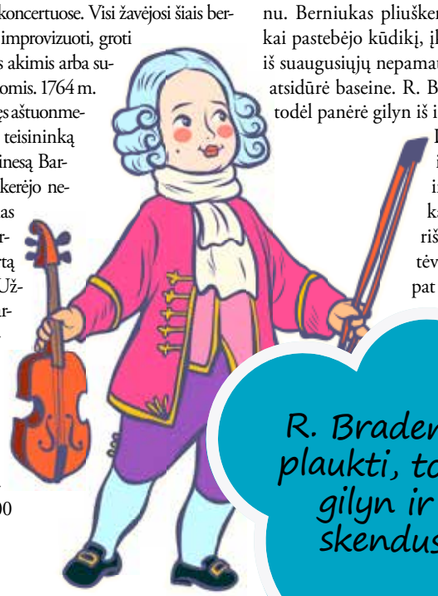

Blogiausia pasaulyje mergaitė

Britė Mary Bell dieną prieš savo vienuoliktą gimtadienį mirtinai pasmaugė berniuką Martiną Browną. Nusikaltimą įvykdė viena. 1968 m. liepos 31 d. pasmaugė 3 m. berniuką (Brianą), tik šįkart su drauge Norma Bell (jų nesiejo giminiški ryšiai). Policijos ataskaitose rašoma, kad jaunoji žudikė vėliau grįžo į nusikaltimo vietą, kad ant aukos pilvo peiliu išraižytų raidę N. Taip pat nukirpo šiek tiek berniuko plaukų ir dalį genitalijų. Mergaitės buvo labai jaunos, jų liudijimai prieštaringi, todėl nepavyko išsiaiškinti, kas tada nutiko iš tikrųjų. Martino Browno mirtis laikoma atsitiktinumu, nes neįrodyta, kad tai buvo bjauraus žaidimo ar plano dalis. Teisme abu nusikaltimai susieti, o draugės nuteistos už žmogžudystę. Mary paleista į laisvę 1980 m., nuo tada gyvena anonimiškai.

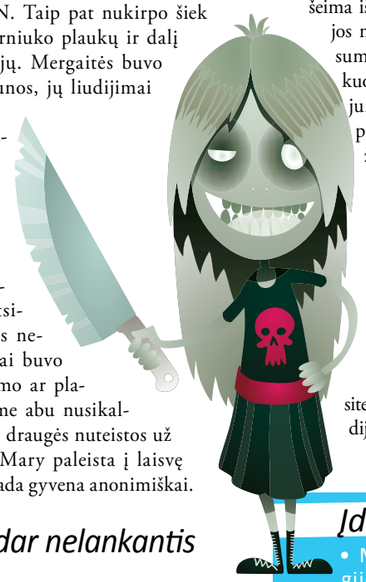

Darželio dar nelankantis didvyris

Jauniausiu pasaulyje didvyriu galima vadinti amerikietį Riley Bradeną. 2009 m. vasarą jis vėsinosi baseine su kaimynų sūnumi Destinu. Berniukas pliuškenosi seklesniame krašte, kai pastebėjo kūdikį, įkritusį į vandenį. Niekas iš suaugusiųjų nepamatė, kaip 18 mėn. mažylis atsidūrė baseine. R. Bradenas mokėjo plaukti, todėl panėrė gilyn iš ištraukė skendusį kūdikį. Dėl šio poelgio pavyko išvengti sunkių traumų ir mirties. Vėliau berniuką apdovanojo už didvyrišką elgesį. Įdomu, kad jo tėvai buvo nardytojai, taip pat gelbėję žmonių gyvybes.

R. Bradenas mokėjo plaukti, todėl panėrė gilyn ir ištraukė skendusį kūdikį.

Chirurgas nuo 7-erių

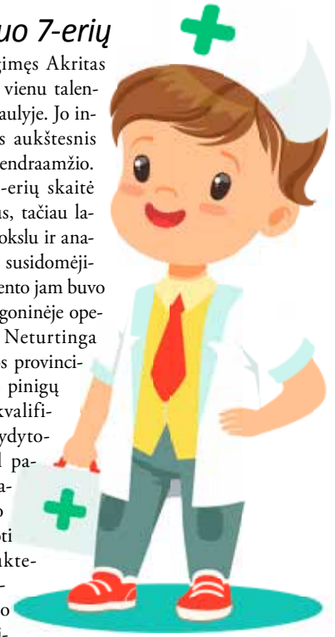

1993 m. Indijoje gimęs Akritas Jaswalis vadinamas vienu talentingiausių vaikų pasaulyje. Jo intelekto koeficientas aukštesnis nei bet kurio kito bendraamžio. Vaikas būdamas 5-erių skaitė V. Šekspyro veikalus, tačiau labiausiai domėjosi mokslu ir anatomija. Dėl didelio susidomėjimo ir nevaikiško talento jam buvo leista stebėti, kaip ligoninėje operuojami žmonės. Neturtinga šeima iš Indijos provincijos neturėjo pinigų sumokėti kvalifikuotam gydytojui, todėl paprašė mažamečio operuoti jų dukterį, kuriai po nudegimo suaugo pirštai. Jaunasis genijus operaciją atliko sėkmingai! Paauglį, kai jam suėjo 12 m., priėmė į universitetą. Jis tapo jauniausiu studentu Indijos universitetų istorijoje.

Įdomu

- Mokslininkės, radiologijos srities pradininkės Marie Curie genialumas pasireiškė sulaukus 4 m. Tokio amžiaus prisimindavo įvykius, nutikusius prieš porą metų, pati išmoko skaityti rusiškai ir prancūziškai.
- Garsus dailininkas Pablo Picasso piešti išmoko anksčiau, nei kalbėti. Sakoma, kad pirmi jo ištarti žodžiai buvo prašymas paduoti pieštuką.
- Radžastane vyko slapta vedybų ceremonija, kurios metu ištekintos 3 nepilnametės seserys: 15 m. Radha, 13 m. Gora ir vos 5 m. Rajani. Pastarąją teko pažadinti, nes vestuvių ceremonija prasidėjo vėliau, nei ji įprastai eidavo miegoti.
- Senovės Egipto faraonas Ramzis II turėjo daugiau nei 160 vaikų.
- XVII a. Anglijoje ir Naujojoje Anglijoje tiek berniukai, tiek mergaitės dėvėdavo sukneles iki 7 m.

Nuotrauka iš asmeninio albumo

Agnė Lingertaitienė
vaikų psichologė

Kokios atžalos dažniausiai elgiasi didvyriškai?

Augdami vaikai svajoja tapti didvyriais, pasaulio gelbėtojais, herojais, kurie padeda žmonėms nelaimėje, gelbėja gyvybes. Dėl to didžiulė atsakomybė tenka tėvams – turi mažamečius supažindinti su socialinėmis normomis, vertybėmis, gėrio ir blogio samprata. Gimdytojai taip pat turi gerbti ir auginti savimi pasitikinčią, atsakingą bei pareigingą asmenybę, nuo mažens mokyti ne tik skaityti, spręsti matematikos uždavinius, bet ir pilietiškumo, gerbti kitą, užjausti. Atžalos, kurios elgiasi didvyriškai, pasitiki savimi, yra empatiškos, pastabios, nepakančios neteisybei.

Ankščiau mažamečiai augo žinodami, kad gins tėvynę nuo priešų, okupantų. Šiuolaikiniai auga kitokioje aplinkoje, valstybės saugumas jiems natūrali būsena, jų didvyriškumas pasireiškia kitais būdais. Pavyzdžiui, nebijo ginti savo nuomonės, jaučiasi drąsiai kovodami už teises mokykloje, gina silpnesnį. Tiesa, šiuolaikinis didvyriškumas dažnai netiesioginis, pastebimas interneto portaluose, tinklaraščiuose ir pan.

Šiuolaikiniai vaikai auga kitokioje aplinkoje, valstybės saugumas jiems natūrali būsena, jų didvyriškumas pasireiškia kitais būdais.

Kodėl vaikai nustoja elgtis vaikiškai?

Idealu, kai augdamas vaikas gali būti vaikas. T. y. kartais klysti, išbandyti ribas, kovoti už savo norus ir poreikius, kartu jausti veiksmų pasekmes. Tačiau gyvenimas kartais susiklosto taip, kad atžalos turi užaugti greičiau, nei reikia. Situacijų būna įvairių: netikėta gimdytojų netektis, skaudžios tėvų skyrybos, patirta prievarta, trauminiai įvykiai ir kt. Nevaikiškas elgesys pasireiškia dvejopai. Vieni tampa pernelyg atsakingi: turi pasirūpinti mažesniais broliais ir seserimis, emocinę krizę patiriančia mama (kartais tėvu), buitimi, papildomais finansais. Kiti pradeda maištauti: nelanko mokyklos, įstoja į gaujas, įsitraukia į nusikalstamą veiklą, turi problemų su teisėsauga. Kartais atžalos nustoja elgtis vaikiškai, kai mato, jog tėvai nepakankamai subrendę ir atsakingi. Tokiu atveju visą gimdytojų atsakomybę prisiima sau.

Kodėl atžalos pradeda elgtis blogai, nusikalsti?

Kiekvienam labai svarbus poreikis – priklausyti. Jei vaiko poreikiai šeimoje tenkinami, nuomonė svarbi, jis jaučiasi vertinamas, mylimas, reikalingas, gerbiamas. Todėl mažėja tikimybė, kad atžala ieškos sau vietos tarp netinkamų draugų. Dirbdama pastebėjau, kad vaikai, kurių tėvai turi priklausomybių, gyvena pastoviame nepritekliuje, jaučia didelę atskirtį nuo bendraamžių. Dėl to vėliau pradeda vogti pinigus, daiktus, kuria savo *chebras*, kuriose nesijaučia menkaverčiai, kitokie nei daugelis, tarkime, jų klasėje. Mažamečiai, kurių savivertė žema, jaučiasi silpnesni, ne tokie svarbūs kaip aplinkiniai. Galią ima įrodinėti jėga, prievarta, agresija, žemindami kitus, vagiliaudami. Vaikas augdamas savo socialinėje aplinkoje stebi ją. Jei namuose priimta rėkti, žeminti vienas kitą, smurtauti, atžala tokį elgesio modelį ima taikyti komunikuodama su bendraamžiais arba silpnesniais už save.

Genialios atžalas kalbėti išmoksta labai anksti, jų kalba pasižymi turtingu žodynu.

Kuo skiriasi genialūs vaikai nuo paprastų?

Gimus mažyliui dauguma tėvų svajoja, kad jų vaikas bus labai talentingas, o anksti išmoktos raidės garantuos puikius ateities pasiekimus. Tačiau, kaip rodo istorija, genialių žmonių sutinkama itin retai, dažniau kalbame apie gabius vaikus.

Genialūs kalbėti išmoksta labai anksti, jų kalba pasižymi turtingu žodynu, kuris pasitarnauja, nes tokios atžalos nepaprastai smalsios – nori sužinoti apie pasaulį kuo daugiau. Jos labai anksti išmoksta skaityti bei rašyti, tai daro pačios. Aktyviai domisi, kuri raidė kokį garsą reiškia, anksti susižavi rašymu. Šie vaikai, skirtingai nei dauguma bendraamžių, nuo mažens lengviau susikaupia, o tai padeda koncentruoti dėmesį į kūrybinius, pažintinius užsiėmimus, į juos įsigilinti. Taip pat turi daugybę interesų, mėgsta mokytis, yra labai pastabūs, bendraamžius lenkia keliose srityse, pavyzdžiui, dailėje, matematikoje, fizikoje, informacinėse technologijose. Tačiau dėl didelio duomenų kiekio, kurį nuolat gauna iš aplinkos, šie mažamečiai dažniau užsidaro savyje. Juos aplinkiniai laiko pažeidžiamais, jautriais ir mažai bendraujančiais, o kartais ir nepritampančiais prie kitų.

Kaip pasikeitė atžalų padėtis nuo seniausių laikų iki dabar?

Vaikų padėtis nuo seniausių laikų iki dabar tikrai labai pakito. Anksčiau šeimos buvo labai gausios, visos atžalos turėjo savo pareigų, darbų namie. Tėvai rūpinosi ūkiu, nes tai buvo pagrindinis šeimos pragyvenimo šaltinis, todėl vaikai privalėjo padėti. Tada stipriai jautėsi hierarchija tarp tėvo ir mažųjų, jie besąlygiškai paklusdavo gimdytojų reikalavimams. Tačiau nebuvo tiek technologijų, todėl šeima daugiau bendravo, dainavo, leisdavo laiką drauge. Vaikai augo apsupti gausaus brolių ir seserų būrio, kuriame ugdė socialinius santykius.

Šiandien atžalos auga su nuolat užimtais, skubančiais tėvais, kurie daug dėmesio skiria jų išsilavinimui, intelektui. Nuo mažų dienų vaiką leidžia į įvairias mokyklėles. Po pamokų juos veža į būrelius. Tačiau daugelis šeimų pripažįsta, kad nuvežimas / parvežimas tampa tik tėvų atsakomybe, jei tai padaryti pamiršta, vaikas nesistengia dėl savo veiklos. Būreliai, pamokėlės patys savaime nėra blogi, jei atžala neapkraunama. Tačiau gimdytojai turėtų labiau atsižvelgti į vaiko poreikius, išmokyti atsakomybės už pasirinktą veiklą, leisti pajausti pasekmes, jei pavėluoja, kažko neatlieka. Dirbdama su vaikais pastebėjau, kad jie tapo tolerantiškesni. Atžalų jau nestebina kitos rasės žmonės, kitaip atrodantys ar besielgiantys aplinkiniai. Šiuolaikiniai mažamečiai drąsūs, jie nebijo ginti savo teisių, išsakyti nuomonę, diskutuoti su suaugusiaisiais kaip su lygiaverčiais, o vyresnius žmones gerbia tiek, kiek jie gerbia vaikus.